

NOTAT

Miljøministeriet
Departementet

Rent drikkevand og sikker
kemi
Ref. LMK
Den 8. marts 2021

Redegørelse for status på aktiviteter gennemført i 2020 under Ny Fælles Kemiindsats 2018-21

Ifølge aftalen af 17. november 2017 om ny Fælles Kemiindsats 2018-21 skal der årligt udarbejdes en kort redegørelse for status over aftalen.

Status for planens gennemførelse - generelt

Størstedelen af initiativerne i Kemiindsatsen har et flerårigt sigte, og en række af aktiviteterne kører i hele planperioden 2018-2021. De årlige redegørelser har i det lys primært fokus på væsentlige konkrete resultater og indsatser i det forløbne år.

Status for initiativerne er inddelt efter Kemiindsatsens fem overordnede områder:

- 1. Oplyste forbrugere,**
- 2. Fair vilkår,**
- 3. De fem skadevirkninger i fokus,**
- 4. Forskning og vidensopbygning og**
- 5. Kontrol og overvågning.**

Herudover indeholder aftalen en **EU-strategi**.

I det følgende redegøres for status på hovedindsatserne under de fem områder samt på EU-strategien.

Kemikalieindsats 2018-21 kan læses på <https://mst.dk/kemi/kemikalier/regulering-og-regler/handlingsplaner/kemiindsats-2018-2021/>

1. Oplyste forbrugere

Hovedindsats: Forbrugerinformation og kampagner

Informationsindsatsen til forbrugerne i 2020 kan på Miljøstyrelsens område opdeles i en basispakke og særlige informationsaktiviteter. Spredningen af handlingsrettede råd og viden om kemi sker primært gennem hjemmeside og sociale medier (basispakke), men også gennem særlige indsatser (særlige indsatser). I 2020 har Miljøstyrelsen primært konsolideret og optimeret basispakke og -medier og etableret rammer for kommunikationen i 2021.

Særlige indsatser

Optimering og systematisering af formidlingen af højt specialiseret kemividen

Den store mængde ny kemividen, der hver dag produceres af Miljøstyrelsen og samarbejdspartnere, kan få større værdi, hvis flere hører om den og forstår den. Der er gennemført et projekt, hvis formål har været at få en større andel af de spidsfaglige resultater på kemiområdet bragt i omløb. Fokus i projektet har været at få etableret interne redskaber og rutiner, der kan sikre, at delingen af viden med omverdenen reelt sker. Projektet rulles ud i 2021.

Kommunikation til borgerne om alternativer til PVC

Formålet med indsatsen var at klæde udvalgte målgrupper på til at fravælge produkter med PVC. Indsatsen var målrettet produkter med PVC i byggematerialer som vinylgulve, kabler og kabelbakker. Miljøstyrelsen har bl.a. oprettet en ny emneside på mst.dk og eksekverede herudover med annoncer og posts på Facebook og Instagram. Herudover samarbejdes der med relevante forbrugerkontaktpunkter (fx Forbrugerrådet Tænk) og diverse gør-det-selv-magasiner. Hjemmesiden for projektet kan ses her <https://mst.dk/kemi/kemikalier/saerligt-for-borgere-om-kemikalier/er-du-obs-paa-pvc-naar-du-renoverer/>. Kommunikationsindsatsen var en del af projektet ”Vurdering af hvordan man i praksis kan igangsætte substitution af PVC” (se yderligere beskrivelse af denne under hovedindsatsen ”Cirkulær økonomi og plast samt PVC-indsats”).

Appen Tjek kemien

Miljøstyrelsen er sammen med Forbrugerrådet Tænk Kemi involveret i det EU-finansierede projekt LIFE AskREACH (<https://www.askreach.eu/>) sammen med 13 andre lande. I projektet er der udviklet en ny smartphone-app inspireret af den danske app Tjek Kemien, som gør det lettere for forbrugerne at få viden fra virksomhederne om særligt problematiske stoffer (stoffer på kandidatlisten) i de varer, de forhandler. Den europæiske app blev i 2019/2020 lanceret i alle partnerlande – i Danmark med deltagelse fra miljøminister Lea Wermelin og formand for Forbrugerrådet Anja Philip. Miljøstyrelsen vejleder virksomhederne i at svare forbrugerne gennem help-desken tjekkemien@mst.dk.

Basisaktiviteter

Sociale medier og hjemmesiden mst.dk

Der er hen over året givet konkrete råd via sociale medier og hjemmesider om, hvordan man lettere navigerer i valget af hverdagsprodukter med hensyn til hverdagens kemi. En særlig vigtig strategisk kanal har været facebookkanalen *Hverdagskemi*, som ved udgangen af 2020 havde 39.405 følgere mod 37.800 følgere ved udgangen til 2019, en stigning på 1.405 følgere henover året. En række af andre initiativer – både til virksomheder og til forbrugerne – har over året brugt *Hverdagskemi* som platform, eksempelvis initiativer i allergistrategien og PVC-indsatsen, ligesom siden bruges til at formidle ny aktuel viden om kemi i forbrugerprodukter. Der arbejdes parallelt med Facebook og Instagram.

Hovedindsats: Viden om biocider/sikker brug af biocider på jobbet

I den politiske aftale ønskes det sikret, at både forbrugere og professionelle anvender biocider korrekt, herunder at forbrugere særligt informeres ift. desinfektions-, insekt-, alge- og træbeskyttelsesmidler. Der har i 2020 som følge af coronakrisen været et stort fokus på desinfektionsmidler, og i særdeleshed hånddesinfektionsmidler og overfladedesinfektion. Der er givet vejledning til forbrugerne om, hvilke produkter som er lovlige, og hvilke produkter som er effektive.

Der er på mst.dk offentliggjort et faktaark vedr. in-situ generede aktivstoffer og produkter.

I 2020 er kampagnen omkring bundmaling til lystbåde, sikker anvendelse og alternativer blevet gennemført. Informationskampagnen er målrettet privat anvendelse af bundmaling. Kampagnen er

lanceret på mst.dk, men også i bådmagasiner og udsendes via flyers i foreningen af lysbådehavne i Danmark.

Hovedindsats: Allergistrategi

Miljø- og Fødevareministeriet lancerede i oktober 2018 en ny allergistrategi med en række initiativer, som skal sikre, at færre danskere får hudallergi i fremtiden. Strategien er inddelt i fem fokusområder: Viden om effekt og eksponering, Vurdering af kemikaliers allergifremkaldende egenskaber, Information og regulering, Særligt problematiske kemikalier og Samarbejde med Interessenter og andre myndigheder.

Som et initiativ under fokusområdet "Samarbejde med Interessenter og andre myndigheder" er der oprettet et Allergiforum for interessenter, som ønsker at udveksle viden og erfaringer på allergiområdet. Deltagere i dette forum inkluderer forskningsinstitutioner, brancheforeninger, faglige organisationer, NGO'ere, myndigheder og virksomheder, der repræsenterer forskellige dele af produktkæder, hvor risikoen for allergi er relevant (ex. kosmetik og smykker). Det første møde i allergiforum blev afholdt i september 2020, og temaet for mødet var nikkelallergi.

Under fokusområdet "Viden om effekt og eksponering" har Miljøstyrelsen igangsat et projekt til udvikling af metode til test af særligt allergifremkaldende (hydroperoxide) varianter af parfumestofferne linalool og limonene i kosmetik.

Initiativerne under de andre fokusområder inkluderer bl.a. kortlægninger af allergifremkaldende stoffer i forbrugerprodukter, klassificeringsforslag for allergifremkaldende stoffer, udvikling af en ny QSAR model for forudsigelse af hudallergi og arbejdet med at udvikle OECDs guidelines til vurdering og test af hudallergene stoffer. Disse initiativer beskrives yderligere under de respektive hovedindsatser.

I foråret 2020 udgav Miljø- og Fødevareministeriet en midtvejsrapport med status over arbejdet i 2018-2019 (https://mim.dk/media/216715/20_faarre_danskere_med_hudallergi_-_midtvejsrapport_for_allergistrategi_2018-2021.pdf).

Hovedindsats: Miljømærker

1) Øge efterspørgslen efter miljømærkede varer (v/Miljømærkning Danmark):

Miljømærkning Danmark etablerede i 2018 et koncept med forbrugerrettede temasider på ecolabel.dk. Målet med temasiderne er at give råd om god kemi i hverdagen og inspirere til en mere bæredygtig hverdag. Temasiderne dækker >115 temaartikler indenfor bl.a. Børn, Gravide, Bæredygtig livsstil, Mode & Tekstil, Hus & Have. Temaerne er over hele året distribueret via PR, SoMe og nyhedsbreve samt særskilt i to større indsatser: Gravid- og møbelindsats.

Gravide (juni – nov. 2020) med bl.a. SoMe-annoncering, artikelbanners i kvindemedier, adword samt en kampagnequiz over to perioder. Resultater: 4,3 mio. visninger > 293.000 nåede personer i målgruppen, Google Adwords kampagne: >70.000 eksponeringer på søgeord relateret til gravid/baby, og i alt ca. 34.000 besøg på temasiden GRAVID.

Møbler: møbelkampagne med fokus på at øge kendskabet til udvalget af miljømærkede møbler. Kampagnen bestod af SoMe, videoer, quiz samt tematiseret nyhedsbrev til forbrugere om møbler og

indretning. Resultater: SoMe-kampagne (4 uger): 2,8 mio. visninger, > 715.000 nåede personer i målgruppen, ca. 12.000 klik til temaside/quiz.

Miljømærkning Danmarks forbrugersektion har i 2020 haft >104.000 besøgende (vækst på 240% ift. sidste år) og har på sociale medier >58.000 følgere.

2) Øge udbuddet af miljømærkede varer – målrettet markedsdialog (v/Miljømærkning Danmark):

Miljømærkning Danmarks brancheindsats har i 2020 især haft fokus på møbler samt markedsdialogmøder:

Møbler

Indsatsen har bestået af bl.a. deltagelse i relevante møbelmesser og konferencer bl.a. Stockholm Furniture Fair samt oplæg på 3 Days of Design. Presseindsats om væksten i miljømærkede møbler, særskilt nyhedsbrev, > 20 LinkedIn-møbelopslag, blogindlæg om møbler i Udbudsmedia, artikel i Wood Supply med gode råd til certificeringen. Resultat: 21 presseklip, bl.a. omtaler i Wood Supply, 365 Design, RetailNews og IKA – samt deltagelse i ”Boligpodcasten”. 18 omtaler/spredninger via licenshavere. Derudover case om klimaeffekten ved at svanemærke et hæve-sænke-bord efter nye kriterier (gen. 5) samt distribution af interviews med flere licenshavere.

Offentlige indkøb - markedsdialogmøder

For at understøtte den offentlige sektors indkøb af miljømærkede produkter og serviceydelser, afholdtes igen som i 2018/2019 markedsdialogmøder sammen med Københavns Kommune og Staten og Kommunernes Indkøbsservice. Fokus i 2020 var *babyudstyr og børnetekstiler samt indendørs institutionsmøbler til børn*. Markedsdialogen eksponeredes via egne kanaler (hos både Miljømærkning Danmark, Københavns Kommune og Staten og Kommunernes Indkøbsservice) og via samarbejdspartnere som Partnerskab for Offentlige Grønne Indkøb, brancheforeninger og relevante medier, fx Udbudsmedia.dk. 51 kommuner bakkede op ved at indsende interessetilkendegivelse.

Markedsdialogerne er frem til nu resulteret i: 6 nye miljømærkede produkter inden for babyprodukter, >60+ inden for børneinstitutionsmøbler, 21 produkter inden for let arbejdsbeklædning, et stort antal papir og kontorartikler, 24 legetøjsprodukter, og >300 møbler.

3) Tilskudsordning (v/Miljøministeriet)

Miljøstyrelsen gennemførte i 2018 en miljømærketilskudsordning, der gav tilskud til otte virksomheder med henblik på, at de skal undersøge muligheden for at opnå miljømærkning af tøj-/tekstil-/babyprodukter, legetøj, børne-/ungemøbler eller parfumefri make-up produkter til unge. De enkelte projekter er startet op i 2019. Fire virksomheder har indtil nu opnået miljømærkning af produkter i forbindelse ved projektets afslutning eller efter; én virksomhed har afsluttet projektet uden miljømærkning og forventer det heller ikke. Tre virksomheder afventer projektafslutning, men projektafslutning er udskudt pga. coronakrisen.

2. Fair vilkår

Hovedindsats: REACH og CLP

Kontrol af virksomhedernes REACH registreringer

Miljøstyrelsen arbejder aktivt med at forbedre kvaliteten af virksomheders registreringer under REACH. Miljøstyrelsen kommenterer både på udkast til afgørelser, som er udarbejdet af EUs Kemikalieagentur, ECHA, vedrørende dossiervurdering (kontrol af registreringsoplysninger samt industriens testforslag), og udkast til afgørelser, som er udarbejdet af andre lande i forbindelse med

stofvurderinger. Miljøstyrelsen har haft hovedfokus på at forbedre beslutningsudkast for de principielt vigtigste sager vedrørende specielt bekymrende stofegenskaber (miljøfarlighed (PBT), kræft, skader på arveanlæg/DNA (mutagenicitet), skader på forplantning og udvikling samt hormonforstyrrende effekter), og hvor der er særligt stort potentiale for, at de påkrævede oplysninger kan lede til en bedre risikohåndtering og derved reduceret påvirkning af mennesker og miljø.

I 2020 har Danmark indsendt 5 ændringsforslag til sådanne beslutninger, hvilket har ført til 3 ændringer i 2020 i beslutningerne på baggrund af de danske kommentarer. Af de to resterende sager afventer den ene en afgørelse i Kommissionen, mens ændringsforslaget til den anden sag i første omgang blev afvist af ECHA, men alligevel kom med i den endelige beslutning på baggrund af registrantens eget ønske.

Det indsendte antal ændringsforslag i 2020 er væsentligt lavere end tidligere år. Dette skyldes bl.a., at der efter dansk initiativ er blevet udviklet forståelsespapirer for testning af bl.a. mutagene stoffer, der skader arveanlæggene. Danmark har tidligere indsendt et større antal ændringsforslag for at få sat dette på dagsordenen. Det har nu medført, at udkastene til afgørelser er bedre afstemt og derfor ikke kræver ændringsforslag.

Derudover bør det nævnes, at Kemikalieagenturet efter en dom i agenturets klageinstans bad medlemslandene om at vente med at indsende ændringsforslag på det principielt vigtige område vedrørende langtidsforsøg i fisk, indtil Kemikalieagenturet havde analyseret dommen og dens implikationer. Dette har Danmark efterkommet.

Derudover bliver flere mindre uoverensstemmelser håndteret ved uformel kontakt mellem Kemikalieagenturet og medlemsstaterne og medlemsstaterne imellem.

Danske stofvurderinger under REACH

Medlemsstater, herunder Danmark, påtager sig at udføre stofvurderinger under REACH for en række prioriterede stoffer, hvor der er mistanke om, at udsættelsen kan medføre en risiko for mennesker og/eller miljø. Stofvurderingen har til hensigt at sikre, at der er tilstrækkelige oplysninger til at afklare bekymringen og afgøre, om der er behov for yderligere regulering af stofferne, som for eksempel klassificering, optag på kandidatlisten og/eller begrænsningsforslag. Indsatsen strækker sig typisk over flere år.

I 2020 har Miljøstyrelsen arbejdet med stofvurderinger for en række stoffer:

- OAPP (Oligomerisation and alkylation reaction products of 2-phenylpropene and Phenol): På baggrund af vurdering af de eksisterende oplysninger om stoffets miljøegenskaber, udarbejdede Danmark forslag om yderligere testning af stoffet mhp. at afklare en bekymring om stoffets mulige persistens i miljøet, som blev enstemmigt vedtaget i medlemsstatskomitéen (MSC). Stoffet anvendes bl.a. til coatings og som bindemiddel.
- TGMDA (tetraglycidyl methylenedianiline): Danmark har overbragt denne stofvurdering til håndhævelse af den nationale myndighed i Belgien, hvor registranten er baseret, idet registranten for stoffet ikke havde udført den test om skade på arveanlæggene, der var krævet på baggrund af en dansk vurdering. Stoffet bruges i epoxybaseret lim/fugemidler,
- EPDA (2,3-epoxypropyl neodecanoate): EPDA er et epoxystof, der bruges som bindemiddel. Danmark har udarbejdet en konklusionsrapport for stofvurderingen, der offentliggøres på ECHAs hjemmeside. Vurderingen viste, at stoffet kan skade arveanlæggene (dog ikke i kønsceller som anses for mest bekymrende), samt at stoffet er et meget potent allergen. Der følges op med udarbejdelse af dansk reguleringsforslag. I første omgang forslag om harmoniseret klassificering.

- For en række stoffer vanskeliggøres stofvurdering af manglende data i registreringerne og forsinkelser og afvigelser i de undersøgelser, registranterne er blevet pålagt i de vedtagne ECHA beslutninger, samt ændringer i administrative procedurer fra ECHA. I 2020 omfattede dette arbejde med: DGEFB (Formaldehyd, oligomeric reaction products with 1-chloro-2,3-epoxypropane and phenol), en stofvurdering, der blev startet i 2020 på baggrund af bekymring for hormonforstyrrende virkning, 5 ftalater og Bisphenol A diglycidyl ether (BADGE).

Danske reguleringsforslag

Miljøstyrelsen indledte i januar 2020 initiativet omkring at udarbejde et forslag til en bred REACH anvendelsesbegrænsning, der har til formål at forbyde alle ikke-essentielle anvendelser af fluorstoffer (PFAS) i EU. Begrænsningsforslaget forventes fremsendt til det ECHA i 2022, hvor det forventes behandlet i RAC (risikovurderingskomitéen), og SEAC (den socio-økonomiske komité) i 2022-2023. Begrænsningen er planlagt til at træde i kraft i 2025. Miljøstyrelsen samarbejder med de kompetente myndigheder i Tyskland, Nederlandene, Sverige og Norge omkring udarbejdelse af begrænsningsforslaget.

I 2020 har Danmark indsendt klassificeringsforslag for stofferne Helional (som er et parfumestof) og EPDA (2,3-epoxypropyl neodecanoate) (som bruges i den kemiske industri til fremstilling af en lang række produkter) som allergifremkaldende. For så vidt angår EPDA lægges endvidere også op til, at stoffet klassificeres som mutagent, og der er tale om et stof, som Danmark også har vurderet som led i en stofvurdering i henhold til REACH. Desuden har Danmark i samarbejde med Norge indsendt et klassificeringsforslag for den bromerede flammehæmmer TBBPA (2,2',6,6'-tetrabromo-4-4' isopropylidenediphenol/tetrabromo bisphenol A).

Forslagene er nu i proces i ECHA, og det er forventningen, at et eller flere af disse vil blive behandlet i RAC i løbet af 2021. Tilsvarende forventes det danske klassificeringsforslag for stoffet Cinnamaldehyd (som allergifremkaldende), der blev indsendt i 2019, at blive behandlet i RAC i løbet af 1. halvår 2021. Stoffet anvendes bl.a. som parfumestof i kosmetiske produkter.

I 2020 har Danmark endvidere påbegyndt et klassificeringsforslag for parfumestoffet Eugenol, og det er forventningen, at forslaget, som omhandler allergi, indsendes til ECHA i løbet af 2021. Danmark har derudover arbejdet på klassificeringsforslag for stoffet PFBA (Perfluor-butansulfonsyre) som reproduktionstoksisk, og forslaget forventes indsendt til ECHA i løbet af 2021. Stoffet er et nedbrydningsprodukt fra andre polyfluorerede stoffer.

Det danske klassificeringsforslag for bly har tidligere været genstand for drøftelse i CARACAL (Competent Authorities for REACH and CLP), og forslaget er blevet returneret til ECHA til genovervejelse af, om der skal sondres mellem pulverform/massiv form og til vurdering af et nyt studie. Disse drøftelser startede op i RAC 2. halvår 2020 og fortsætter i 2021.

Endelig blev butylparaben i juni 2020 optaget på kandidatlisten af SVHC-stoffer (Substances of Very High Concern) under REACH på baggrund af et forslag indsendt af Danmark i februar 2020. Butylparaben er udpeget til listen på baggrund af dets hormonforstyrrende effekter i mennesker.

Deltagelse i komiteer og ekspertgrupper

Miljøstyrelsen har deltaget fast i de tre komitéer MSC (medlemsstatsudvalget), der bl.a. behandler forslag i forbindelse med dossier- og stofvurdering og forslag til optagelse på kandidatlisten af SVHC-stoffer under REACH, RAC (risikovurderingskomitéen), der giver anbefalinger til Kommissionen om klassificeringsforslag under CLP forordningen samt om fastsættelse af grænseværdier (OELs) i arbejdsmiljøet, og som sammen med SEAC (den socio-økonomiske komité) giver udtalelser om godkendelsesansøgninger og begrænsningsforslag under REACH.

Miljøstyrelsen deltager desuden i en række ekspertgrupper, herunder ekspertgruppen for hormonforstyrrende stoffer, ekspertgruppen for særligt miljøskadelige stoffer (PBT) og ekspertgruppen for risikohåndtering af problematiske stoffer. Komitéerne og ekspertgrupperne har en central funktion i reguleringsarbejdet, og behandler en lang række forslag. Ved aktiv deltagelse i dette arbejde har Miljøstyrelsen påvirket EU's kemikaliepolitik via de forslag, som udarbejdes af Danmark og i høj grad også ved at kommentere på forslag, som udarbejdes af andre EU medlemslande samt ECHA og Kommissionen.

Informationsaktiviteter om REACH og CLP

I 2020 har Miljøstyrelsen gennemført en informationsindsats til virksomheder om deres forpligtelser i forhold til nye regler om indberetning af artikler, der indeholder kandidatlistestoffer, til SCIP databasen (Substances of Concern In Products). De nye regler trådte i kraft 5. januar 2021. Det var hensigten, at informationsindsatsen skulle ramme virksomheder, som ikke umiddelbart er bevidste om, at de kan have forpligtelser i forhold til kemikalielovgivning, og som derfor ikke holder sig orienteret på Miljøstyrelsens eller ECHAs hjemmeside. Indsatsen anvendte derfor i høj grad sociale medier samt Google Search og Google Display til at oplyse om den nye forpligtelse. Indsatsen mundede derudover ud i konkret informationsmateriale, som nu er placeret på Miljøstyrelsens hjemmeside: <https://mst.dk/kemi/kemikalier/reach-og-clp/faa-overblik-over-reach/kandidatlistestoffer-og-informationspligter/scip-databasen/>. Alt materiale blev før formidling testet hos 10 forskellige virksomheder inden for målgruppen og herefter revideret i forhold til deres input.

Miljøstyrelsen har haft følgende REACH og CLP Helpdesk-aktiviteter i 2020: Besvarelse af henvendelser fra virksomheder angående reglerne i de to kemikalieforordninger, afholdelse af on-line dialogmøde for interessenter og deltagelse i webinarer med information om SCIP databasen.

Hovedindsats: Cirkulær økonomi og plast samt PVC-indsats

I 2020 er der gennemført tre PVC projekter jf. projektkataloget, som har været i høring hos aftaleparterne.

Det første projekt var en fortsættelse af en undersøgelse fra 2019. Her blev PVC substitutionsmulighederne undersøgt inden for byggematerialeområderne: *Gulvbelægninger* samt *Kabler og Ledninger*. I projektet fra 2020 blev der fokuseret på den praktiske gennemførelse af substitution af PVC. Oprindeligt var det meningen, at der skulle have været afholdt to værdikæde-workshops med interessenter fra de to produktområder. Her skulle substitutionsmulighederne have været diskuteret og udviklet yderligere. På grund af meget begrænset interesse for dette i industrien blev der fokuseret på en mere uddybende analyse af den manglende interesse for substitution. Som opfølgning på denne blev det besluttet at lave en informationsindsats, hvis formål var at klæde udvalgte forbruger-målgrupper på til at fravælge produkter med PVC (se også hovedindsatsen "Forbrugerinformation og kampagner"). Desuden er der taget nogle indledende skridt til at udarbejde offentlige indkøbsmål for alternativer til PVC produkter. Disse vil blive forfulgt yderligere i 2021.

Det andet projekt handlede om, hvordan man kan forbedre affaldssorteringen og genanvendelsen af PVC. I projektet blev den nuværende praksis kortlagt på to områder: Medicinsk udstyr og gulvbelægning. Industrien deltog efterfølgende i flere værdikæde workshops på området, og der blev opstillet et katalog over muligheder for forbedring af affaldssorteringen og genanvendelsen.

I det tredje projekt blev arbejdede på dannelsen af et partnerskab mellem Miljøstyrelsen, PVC Informationsrådet i Danmark og den europæiske PVC industri. Fokus for dette var udbredelsen af

substitution af skadelige additiver i PVC på globalt plan. I første omgang blev der valgt at koncentrere indsatsen om Kina, som er verdens største PVC producent. Der er blevet udarbejdet et kommissorium for partnerskabet og lavet en barriereanalyse for, hvordan en dialog kan indledes med Kina. Indsatsen vil fortsætte i 2021.

Miljøstyrelsen deltager endvidere i en OECD ekspertgruppe, som skal videreudvikle designkriterier for bæredygtig plast ud fra et kemikalieperspektiv. Som en del af dette er der blevet igangsat 4 case-studier inden for emballage (til fødevarer og detergenter) og byggevareprodukter (gulvbelægning og isoleringsmaterialer). Case-studierne forventes afsluttet i marts 2021.

Miljøstyrelsen deltager også i NCE (Nordisk arbejdsgruppe for cirkulær økonomi, Nordisk Ministerråd) projektet "Giftfri og cirkulær økonomi for plast i EEE-produkter". Formålet med dette projekt er at identificere, hvordan man kan designe elektriske og elektroniske produkter, således at de mest problematiske kemikalier kan undgå. Projektet forventes afsluttet i efteråret 2021.

Miljøstyrelsen har derudover gennemført et projekt til at opbygge viden inden for genanvendelsen af plast til kosmetikemballage. Projektet har fokuseret på tilstedeværelsen af problematiske kemikalier, der hindrer genanvendelsen af plasten. Det er hensigten, at der på længere sigt skal udvikles en vejledning til industrien.

Hovedindsats: Innovation i kemi

Substitutionsindsatsen, Center for Cirkulær Kemi (CCK), som startede i januar 2019 har det overordnede formål at understøtte virksomheders arbejde med at erstatte uønsket kemi i deres produktion med henblik på, at kemien ikke bliver en barriere for den cirkulære økonomi. CCK fokuserer sin indsats på følgende sektorer: emballage, byggeri og fødevarer/proces.

CCK sigter mod et virksomhedsnært fokus i erkendelse af, at substitutionsudfordringer sjældent har en generisk løsning. Det er målet at hjælpe virksomheder i gang med den spæde start på substitutionsarbejdet, og at de herefter selv skal fuldføre opgaven ved hjælp af den rådgivning, de har modtaget af CCKs rådgiverteam.

I 2020 har CCK udført følgende aktiviteter:

- Afholdelse af 3 inspirationsseminarer med brancherettede workshops
- 1:1 rådgivning om substitution til 12 danske virksomheder
- Årskonference for danske virksomheder og øvrige interessenter om substitution af PFAS
- Publikation af analyse om virkemidlerne afgifter og lukkede kredsløb
- Udarbejdelse af analyse om værdikæder til fremme af cirkulær økonomi
- Drift af website cirkularkemi.dk

Hovedindsats: Information til virksomheder om og tilskud til biocider

Der har i 2020 været fokus på sikker drift af biocidhelpdesken, hvor ansøgere kan få juridisk og teknisk bistand om biocider, forordningen og ansøgningskrav. Biocidhelpdesken har i 2020 modtaget over 1.200 henvendelser, hvilket er en stor stigning i forhold til 2019. Stigningen i henvendelser skyldes primært vejledning omkring hånddesinfektionsmidler og muligheder for dispensationer.

På mst.dk har Miljøstyrelsen udarbejdet materiale omkring reglerne for hånddesinfektionsmidler.

Herudover har Miljøstyrelsen deltaget i en række arrangementer hos forskellige brancheorganisationer for at fortælle om forordningens krav og relevante problemstillinger, herunder hånddesinfektionsmidler.

Hovedindsats: Vejledning til virksomheder om kemi i fødevarer

Fødevarestyrelsen har afholdt møder med branchen og holdt indlæg til medlemsmøder i brancheforeninger om relevante og aktuelle emner inden for de forskellige kemiske lovgivningsområder fx om tilsætningsstoffer, fødevarekontaktmaterialer og kemiske forureninger som fx akrylamid, dioxin, pyrrolizidinalkaloide mv.

Der udarbejdes løbende nye vejledninger samt opdatering og digitalisering af eksisterende vejledninger. Kemi Tjeklisten, som ligger på fvst.dk, er blandt andet blevet opdateret, og der er udarbejdet en guide til importører om pesticidrester. Der er desuden blevet udarbejdet faktaark om visse typer fødevarekontaktmaterialer.

Fødevarevirksomheder har via kontrolkampagner fået vejledning om brug af desinfektionsmidler (biocider), der bruges på overflader, der kommer i kontakt med fødevarer. Fødevarestyrelsen er i gang med at opdatere hjemmesiden omkring information om og regler for desinfektionsmidler.

3. De fem skadevirkninger i fokus

Hovedindsats: Globale konventioner

På det globale område var der i 2020 særligt fokus på arbejdet med at udvikle anbefalinger til en ramme for det globale arbejde med kemikalier og affald efter 2020, der skal videreføre arbejdet under den globale kemikaliestrategi, SAICM, og bidrage til opfyldelsen af 2030-agendaen og de globale bæredygtighedsmål. Under SAICM var fokus blandt andet på, at rammen efter 2020 skal sikre en bred involvering af interessentgrupper og fordele ejerskabet og implementeringen på tværs af sektorer, herunder i den private sektor. Derudover at udvikle ambitiøse, realistiske mål og milepæle for at kunne vurdere fremdriften af aftalen. Der skulle have været afholdt afsluttende international konference med ministerdeltagelse i efteråret 2020, men denne er pga. Covid-19 pandemien udskudt på ubestemt tid. Man har holdt momentum i arbejdet ved afholdelse af virtuelle møder.

Danmark deltog som medlem i det 16. møde i den tekniske komité under Stockholmkonventionen (POPRC-16), der blev afholdt virtuelt pga. Covid-19 pandemien. Komitéen vurderer i øjeblikket tre stoffer, der er nomineret under konventionen (pesticidet methoxychlor, flammehæmmeren dechlorane plus og UV-absorberer UV-328) og det fortsatte behov for anvendelser af en række undtagelser for eksisterende POP-stoffer (kortkædede chlorparaffiner og flammehæmmeren deca-BDE) reguleret under konventionen.

Stockholmkonventionen om persistente organiske miljøgift implementeres i EU ved POP-forordningen. I 2019 blev to nye stoffer omfattet af konventionen og anvendelsen af et stof yderligere skærpet, og disse ændringer blev omfattet af POP-forordningen. Konkret drejer det sig om to nye stoffer - dicofol og PFOA, samt en stramning af begrænsningen for den fortsatte anvendelse af PFOS.

Under Minamatakonventionen om kviksølv var fokus på, hvorledes effektiviteten af konventionen kan måles, herunder monitorering af kviksølv. Desuden var fokus på EU's implementering af konventionen

for så vidt angår tandfyldnings-amalgam, hvor Danmark i EU arbejder for en udfasning af brug af amalgam i tandplejen med få specifikke undtagelser.

Ud over de faste bidrag til konventionerne bidrog Danmark økonomisk til FN's miljøprogram (UN Environment) arbejde med at støtte implementeringen af Minamatakonventionen globalt og til processen under SAICM, der skal udvikle anbefalinger til det globale kemikalie- og affaldssamarbejde efter 2020.

Hovedindsats: Biocider

Miljøstyrelsen har i 2020 fortsat deltaget aktivt i EU-forvaltningskomitéer med at vurdere aktivstoffer. Der er truffet 11 beslutninger om aktivstoffer i EU med dansk deltagelse, heraf seks optag, tre ikke-optag og to forlængelser. Antallet af trufne EU-beslutninger i 2020 er fortsat lavere end i årene før 2018, hvor kriterierne for hormonforstyrrende egenskaber for biocider trådte i kraft. Efter kriteriernes ikrafttræden skal der være foretaget en vurdering af aktivstoffet i forhold til kriterierne, før der kan tages beslutning om godkendelse. Det har medført en længere beslutningsproces, som stadig giver forsinkelser 2 år efter. Herudover kan der for de enkelte aktivstoffer være andre årsager til en forsinkelse. Kommissionen har stor fokus på, at fremdriften for aktivstofbeslutninger igen øges, og antallet af beslutninger forventes at stige i de kommende år.

Miljøstyrelsen har desuden bidraget til risikovurdering af produkter mhp. EU-godkendelse. Der blev i 2020 truffet ni beslutninger om EU-godkendelse af produkter i EU samt en beslutning om en ikke-godkendelse. Miljøstyrelsen har i alle sagerne været enige i den endelige vurdering. To af godkendelserne vedrører insektmidler, mens resten vedrører desinfektionsmidler. EU-godkendte produkter kan markedsføres i hele EU uden specifik national risikovurdering. Det er derfor vigtigt, at Miljøstyrelsen bidrager til EU-risikovurderingen af produkterne for at sikre et højt beskyttelsesniveau samt hensyn til særlige danske forhold, f.eks. resistens, kvalitetskrav, anvendelses- og miljøforhold. Antallet af EU-godkendelser forventes at stige i de kommende år.

Miljøministeriet har i 2020 fået Kommissionen til at genoptage godkendelsen af aktivstoffet tolyfluorid til brug i maling og lignende før tid. Stoffets nedbrydningsprodukt, DMS, er fundet i grund- og drikkevand i større omfang i Danmark, og derfor arbejder Miljøministeriet for, at der sættes restriktioner mod udendørs brug. Ministeriets oplysninger peger på, at brugen af stoffet i maling i Danmark er så godt som udfaset, men at der kan findes malingsprodukter i Europa med stoffet.

For at få en bedre grænsedragning mellem algedræbende midler og rengøringsprodukter har Miljøministeriet i 2020 bedt Kommissionen tage stilling til, hvorvidt et produkt, som ligger på grænsen, er et biocidprodukt. Hvis Kommissionen tager stilling, forventes afklaringen at give et bedre værktøj til håndteringen af en række midler, der indeholder virksomme stoffer mod alger og markedsføres som rengøringsprodukter i Danmark, selvom produkterne reelt anvendes til algebekæmpelse. Ministeriet har desuden igangsat en undersøgelse af mulighederne for at fastsætte en koncentrationsgrænse for, hvornår midler med aktivstoffet benzalkoniumklorid er effektivt til at bekæmpe alger. Kommissionen har i forbindelse med anmodningen vedr. det konkrete produkt modtaget et notat om vurderingen af koncentrationsgrænsen for benzalkoniumklorid.

Hovedindsats: Forberede regulering af CMR, hormonforstyrrende, neurotox og PBT/POP

Som led i allergistrategien igangsatte Miljøstyrelsen i 2019 et projekt, hvor der udvikles en ny QSAR model for forudsigelse af hudallergi. Projektet skal bidrage til strategiens fokusområde "Vurdering af

kemikaliers allergifremkaldende egenskaber”. Derudover vil projektet fremme brugen af non-test metoder. Den nye QSAR model vil gøre det muligt både at forudsige, hvorvidt et stof har allergifremkaldende egenskaber eller ej, men også at forudsige potensen af stoffet og dermed, om det er et stærkt allergen. Status for projektet er, at der er indsamlet og analyseret data for over 600 stoffer, som er blevet samlet i en database. På nuværende tidspunkt vurderes og kvalitetssikres data, og der bliver udarbejdet kriterier for det datasæt, modellerne skal bygges på. Projektet løber frem til december 2021.

Hovedindsats: Nano

Det danske nanoproduktregister har nu modtaget indberetninger gennem 6 år. Der er fortsat et lavt antal indberetninger. Nanoproduktregistret var ramt af tekniske problemer i en længerevarende periode i 2020, hvor det ikke var muligt at foretage indberetninger. En forbedret IT løsning blev udviklet af MST og gjort klar til indberetninger fra virksomheder inden den årlige deadline for indberetninger. Miljøstyrelsen har kontaktet de virksomheder, som forgæves søgte at foretage indberetninger.

Rapporten om kortlægning af andre landes nanoproduktregistre blev publiceret i april 2020. Rapporten fokuserer hovedsagelig på det franske register, da krav om fortrolighed har forhindret en analyse af andre landes registre. Rapporten peger på, at det er højst sandsynligt, at det lave antal indberetninger i det danske nanoproduktregister skyldes, at mange produkter er undtaget fra indberetningspligten. De gennemførte aktiviteter, herunder også indberetningerne til det danske nanoproduktregister, har ikke givet grundlag for at træffe yderligere konkrete foranstaltninger for at beskytte miljø eller sundhed i Danmark.

På baggrund af indberetninger til det danske register de seneste år samt konklusionerne i rapporten om kortlægning af andre landes nanoproduktregistre blev det på møde mellem aftaleparterne bag kemiindsatsen den 10. november 2020 drøftet, hvordan det danske nanoproduktregister bør fortsætte. Det blev på mødet besluttet, at man indtil videre afventer EU registreringerne af nanoformer i REACH, og lader det danske nanoproduktregister forblive uændret, indtil der er et bedre grundlag for de danske virksomheders information om nano i deres produkter.

4. Forskning og vidensopbygning

Hovedindsats: Forstærket forskningsindsats i hormonforstyrrende stoffer med styrket fokus på effekter hos mennesker

Center for Hormonforstyrrende Stoffer (CeHoS) formål er at indsamle og opbygge viden målrettet myndighedernes forebyggende arbejde inden for området hormonforstyrrende stoffer (ED) samt de skadelige egenskaber disse kan medføre. I CeHoS aftalen er afsat 30,7 mio. kroner over de fire år til at styrke vidensopbygningen og forskningen i hormonforstyrrende stoffer med styrket fokus på effekter hos mennesker.

CeHoS har bidraget til EU regulering via deres ED-liste projekter (fra 2012 og 2017/2018), hvor de undersøgte de hormonforstyrrende egenskaber i en lang række stoffer. Det har efterfølgende gjort, at Danmark har kunnet udarbejde SVHC forslag (Substances of Very High Concern) på butylparaben (DTU), som blev indsendt og kom på kandidatlisten for dets hormonforstyrrende egenskaber i 2020. ED-liste projektet har også bidraget til et potentielt SVHC forslag på 4-MBC - dette projekt fortsatte igennem 2020 og er stadig igangværende. SDU (under CeHoS) har i 2020 bl.a. lavet en kort

litteraturoversigt over ED effekter af D4 på miljø siden – et stof som også blev vurderet hormonforstyrrende i mennesker i CEHOS' ED-listeprojekt, og som MST har stærkt fokus på. Derudover bruges CEHOS' kompetencer i ED-ekspertgruppen og de hjælper med at kommentere på regulatoriske initiativer, som foregår i de andre EU lande.

Centerets årlige informationsdag blev pga. Covid-19 aflyst, og den årlige interne forskerworkshop blev afholdt online den 26 november 2020.

Der henvises endvidere til notat fra CeHoS, der er vedlagt som bilag til Miljøstyrelsens notat om årlig screening af forskningsindsatsen/status for 2020.

Hovedindsats: Allergicenter

Videncenter for Allergi har som overordnet formål at fortsætte den målrettede videnopbygning om allergifremkaldende stoffer til understøttelse af myndighedernes forebyggende arbejde, herunder særligt at danne et videnskabeligt grundlag for regulering og kommunikationsindsatser.

Videncenter for Allergi har i 2020 haft en bevilling fra Ny Fælles Kemiindsats 2018-21 på 4,725 mio. kr. til sine aktiviteter. Herudover har videncenteret haft yderligere bevillinger fra forskellige fonde, så budgettet har været på ca. 10 mio. kr. i direkte udgifter.

Videncenter for Allergi har i 2020 haft fokus på følgende områder:

- Naturlige ingredienser i kosmetik.
Videncenter for Allergi har i et nyt studie gennemgået indholdsdeklarationen for 10.067 produkter for naturlige ingredienser. I alt 121 naturlige ingredienser kunne identificeres, der forekom i mere end 30 forskellige produkter. Disse blev screenet for, om de var kendt allergifremkaldende. I alt 21 ingredienser opfyldte disse kriterier. Kanelprodukter var den hyppigste naturlige ingrediens og indgik i 1.627 produkter. Kanel (Cinnamon) er kendt som et stærkt allergen, en hyppig årsag til allergi, og anvendes som parfumestof.
- Aluminiumsallergi hos vaccinerede børn.
Aluminiumsalte anvendes også i visse børnevacciner, som hjælpestof, og det anslås at cirka 1% af børn udvikler allergi over for aluminium. Aluminiumsalte anvendes også i kosmetik såsom solcremer, læbestift, tandpasta og antiperspiranter. Videncenter for Allergi har igangsat en systematisk kortlægning af problemets omfang. I alt 46% af forældre til børn med påvist allergi over for aluminium angav, at deres børn fik allergiske udslæt af brug af solcreme med aluminium i og 31% af indtag af dåsemad.
- Overvågning af allergi over for isothiazonoliner.
Videncenter for Allergi følger forekomsten af MI allergi nationalt og i samarbejde med andre Europæiske lande. Der er både nationalt og internationalt fundet en væsentlig reduktion af forekomst af MI allergi som følge af regulering, specielt i forbindelse med kosmetik. Der er statistisk set uændret forekomst af MI allergi forårsaget af maling, husholdningsprodukter og skæreolier. Der anvendes fortsat andre isothiazolinoner, som også kan være årsag til allergi, og som hele tiden finder nye anvendelser.

Videncenter for Allergi har i 2020 publiceret 18 videnskabelige artikler i internationale tidsskrifter om allergi, risikofaktorer og forebyggelse. Af disse artikler er 44% udarbejdet i et internationalt samarbejde. Der er afsluttet 1 ph.d.-studie om, hvordan hudallergi påvirker udviklingen af immunsystemet, hvilket kan have betydning for evnen til at reagere på infektioner og stress.

./ Der henvises endvidere til notat fra Videncenter for Allergi, der er vedlagt som bilag til Miljøstyrelsens notat om årlig screening af forskningsindsatsen - status for 2020.

Hovedindsats: Forskningsprojekter mellem DTU Fødevareinstituttet og Fødevarestyrelsen

Feminix

I Feminix-projektet undersøger DTU Fødevareinstituttet kombinationseffekter af kemikalier samt anvendeligheden af biomarkører for hormonforstyrrende effekter (anti-androgene), især i dyreforsøg. Desuden fokuseres på kemikalieklassen fluorerede kemikalier, som udgør en af vor tids mest problematiske kemikalieklasser, og som DTU begyndte at undersøge under Fødevareforlig 2. De fluorerede kemikalier giver anledning til bekymring, da de er svært nedbrydelige stoffer og har skadelige effekter på bl.a. fødselsvægt og immunforsvaret. Feminix består af fire emner. Indhold og status for disse er:

Emne 1. Vurdering af biomarkører for anti-androgene effekter. Der er især set på biomarkørerne brystvorter hos hanner og ano-genital-afstand samt mekanismerne bag disse biomarkører.

Emne 2. Forbedrede risikovurderinger af perfluorerede forbindelser (PFAS). Projektet har undersøgt mekanismerne bag de kendte skadelige effekter af udvalgte PFAS. Derudover har projektet undersøgt effekter på kolesterol, skjoldbruskkirtelhormoner, hjerneudvikling, fødselsvægt, kredsløb og stofskifte.

Emne 3. Forbedrede risikovurderinger af kemiske blandinger – kombinationseffekter. Projektet har forbedret mulighederne for risikovurdering af humane biomoniteringsmålinger med farevurderinger fra in vitro studier. Projektet har fokuseret på anti-androgene hormonforstyrrende stoffer.

Emne 4. Risikovurderingsværktøj – udvidelse og forbedringer. Kombinationseffektvurderingsværktøjet 'Cocktail Calculator' udvides og forbedres med viden om mekanisme for bedre gruppering af kemiske stoffer samt brug af data fra studier uden forsøgsdyr. Aktiviteterne i emne 4 bygger på resultater fra emne 1-3.

Proflix

Dette projekt bidrager med udvikling til den analytiske strategi med et øget kendskab til den kemiske profil af fødevareemballager og forarbejdede kødprodukter samt med udvikling af mere kost-effektive screeningsmetoder, der kan bidrage med flere data på flere stofgrupper samtidig, som et bredere dækkende grundlag for eksponering og dermed risikovurdering.

Der er behov for at kortlægge en profil af kemiske stoffer, der kan migrere fra fødevareemballager til fødevarer ved hjælp af en screening. Projektet fokuserer på en identificering af hidtil kendte perfluorerede forbindelser (PFAS), og derudover udvikles en metode til studier af migration af PFAS til fødevarer. Afhængig af udviklingen af ovenstående kan en kvantificering af disse stoffer udføres ved hjælp af generiske metoder. For at opnå forøget kendskab til fødevareemballagernes generelle kemiske sammensætning udføres parallelt en screening af relevante kemiske elementer (f.eks. aluminium, cadmium, kviksølv, tin og zink).

Desuden er fokus på udvikling af metoder til påvisning af N-nitrosaminer, polycykliske aromatiske hydrokarboner (PAH) og heterocykliske aminer i nitritkonserverede kødprodukter. Det er stoffer, som er potentielt kræftfremkaldende. Derfor udvikles der generiske metoder til bestemmelse af flere af stofgrupperne samtidig, hvilket kan bidrage til en helhedsvurdering af de kendte kemiske

risikoparametre ved forarbejdet kød. Metoden til påvisning af N-nitrosaminerne er færdigudviklet, og udviklingen af metode til at inkludere heterocykliske aminer og PAH er i gang. I den afsluttende fase

vil modelstudier af rå og forarbejdede kødprodukter til en begyndende kortlægning af den kemiske profil inkludere statistisk dataanalyse.

Metrix2

Metrix1 projektet under Fødevarerforlig 3 fokuserede på sundhedsaspektet inden for helhedsvurderinger og kvantificerede positive og negative sundhedseffekter ved indtag af fødevarer. Metrix2 fokuserer ligeledes på sundhed, men inkluderer også bæredygtig kost, økonomi, usikkerheder og variation, og bestemmelse af kemikalieeksponering for udvalgte befolkningsgrupper.

For stofferne methylkviksølv, bly, cadmium og uorganisk arsen udføres følgende:

- Inden for bæredygtig kost estimeres via kostmodelleringer for stofferne, og der udføres en reel helhedsvurdering af en fremtidig bæredygtig kost. Der anvendes enheden DALY (disability-adjusted life years).
- Kemikaliebelastningen beregnes for forskellige befolkningsgrupper. Resultaterne har vist, at grupperne med de ernæringsmæssigt sundeste kostmønstre har den højeste sygdomsbyrde.
- Den økonomiske byrde bestemmes. Dette skal ses som et supplement til den sundhedsmæssige byrde, beregnet i DALY, som allerede er blevet udført i Metrix1. I projektet vil den økonomiske byrde blive estimeret vha. både direkte og indirekte omkostninger.

Endelig vil der blive lavet en systematisk beregning af usikkerhederne, som anbefalet af EFSA. Projektets vurdering af indtag af methylkviksølv hos kvinder i den fødedygtige alder og påvirkning af deres børns IQ vil være en case. Det viser sig, at brugen af analyser for variabilitet og usikkerhed ofte er brugt tilfældigt og pragmatisk. Der er derfor udarbejdet en mere struktureret og transparent måde at inkludere variabilitet og usikkerhed på særligt i forhold til DALY beregninger.

Microbelix

Tilsætningsstoffer og uønsket kemi i mad kan potentielt påvirke menneskers sundhed via deres mikrobiota-forstyrrende effekt. Endvidere kan toksiciteten af stoffer fra fødevarer ændres af tarmens mikrobiota, idet sammensætningen af tarmbakterier kan have indflydelse både på tarmvæggens gennemtrængelighed og på stoffernes biologiske aktivitet.

Det overordnede formål med Microbelix er at opnå en bedre vurdering af personificeret respons på kemikalieeksponering fra kosten ved hjælp af inddragelse af kemikaliers mikrobiota-forstyrrende effekt og tarmmikrobiotaens rolle for optag og omsætning af kemikalier. Arbejdsplanen omfatter in vitro arbejde i laboratoriet, hvor udvalgte kemiske stoffers påvirkning af udvalgte mikroorganismer undersøges, samt senere studier i dyremodeller og i mikrobielle samfund fra menneskers tarm. Af hensyn til synergien med Feminix er fokus på perfluorerede stoffer (PFAS).

Det er blevet undersøgt, hvordan et sæt af udvalgte perfluorerede stoffer (PFAS) påvirker tarmbakterier, som er repræsentative for henholdsvis børn og voksne, for bedre at kunne forudsige en eventuel mikrobiota-forstyrrende effekt, og undersøgelser i 2020 har forsøgt at afdække mere præcist, hvilke koncentrationer af de givne stoffer der skal til, før man ser en effekt på bakterierne. I løbet af 2020/21 planlægges at udføre et dyreforsøg, der skal give svar på, om antibiotika-behandling ændrer tarmens bakterieflora på en måde, der påvirker optaget af perfluorerede stoffer. Forsøget udføres i samarbejde med Feminix projektet.

5. Kontrol og overvågning

Baggrund

2020 blev et atypisk år for Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion, da der pga. covid-19-pandemien skete et markant skift i fokus for inspektionen på især biocidområdet. Fokus blev sat på kontrol og håndhævelse over for import, markedsføring og produktion af hånd- og fladedesinfektionsprodukter og senere, i mindre grad, over for mundbind med biocider. Det betød, at en række kontrolkampagner på biocidområdet blev aflyst for i stedet at forøge samarbejdet med især Toldstyrelsen omkring importkontrol.

Hovedindsats: Kontrol i forhold til REACH og CLP

REACH

Kemikalieinspektionen deltager i ECHAs Forums REF 8-projekt med to kontrolkampagner om henholdsvis *Kontrol af krom VI i lædervarer (REF 8)* og *Kontrol af tungmetaller i smykker (CASP 2020 og REF 8)*, se detaljerne under Hovedindsats: Kontrol med forbrugerprodukter, herunder styrket importkontrol. Forums REF-projekter er fælleseuropæiske kontrolkampagner, hvor man i regi af ECHAs Forum (et fælleseuropæisk samarbejdsorgan for kontrol myndigheder inden for kemikalieområdet) udvælger kontroltemaer. REF 8 har fokus på internethandel, så de deltagende landes kontrolorganer skal kontrollere, om virksomheder sælger kemiske stoffer, blandinger, biocider eller forbrugerprodukter, jf. REACH-, CLP- og Biocidforordningerne, i EU-medlemsstater og EFTA-lande.

CLP

Kontrollen inden for CLP-området har primært været i relation til mærkning af hånddesinfektionsprodukter og vådservietter/wipes. Se også under Hovedindsats: Kontrol i forhold til biocidforordningen

Hovedindsats: Kontrol i forhold til biocidforordningen

Fysisk kontrol af hånd- og overfladedesinfektionsprodukter

Miljøministeren har godkendt, at Kemikalieinspektionen varetager en kritisk funktion under covid-19 i forhold til at få fjernet ulovlige og ineffektive desinfektionsprodukter fra markedet, hvad end disse produkter anvendes til desinfektion af hænder eller overflader. Kemikalieinspektionen har derfor kunnet udføre fysisk kontrol med henblik på at sikre, at tilbagetrækningen af ulovlige produkter gennemføres, og at der i butikkerne ikke sælges produkter, som ikke overholder kravene til desinfektionsmidler.

Kemikalieinspektionen har i forbindelse med den fysiske kontrol af hånd- og overfladedesinfektionsmidler udført 97 uvarslede tilsyn. Tilsynene er fordelt på 15 forskellige byer på tværs af landet. Kemikalieinspektionen har på nuværende tidspunkt udstedt påbud vedrørende seks produkter. Endvidere har Kemikalieinspektionen indskærpet reglerne over for en virksomhed på baggrund af et af de observerede produkter. Yderligere har Kemikalieinspektionen vejledt virksomheder i forbindelse med 23 af de observerede produkter. Da sagsbehandlingen fortsat er i gang i flere sager, kan det endelige resultat variere fra det angivne.

Grænsekontrol af desinfektionsprodukter

Grundet covid-19 indledte Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion og Toldstyrelsens et samarbejde med særligt fokus på hånd- og overfladedesinfektionsprodukter. Den særlige indsats har medført en stigning i sager vedrørende hånd- og overfladedesinfektionsprodukter, som Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion har beslaglagt. I den forbindelse deltog Kemikalieinspektionen sammen med Sikkerhedsstyrelsen og Lægemiddelstyrelsen i WCO-kampagnen STOP, hvor hele verdens toldmyndigheder havde fokus på kontrol af import af værnemidler, herunder desinfektionsprodukter: <http://www.wcoomd.org/en/media/newsroom/2020/october/operation-stop--the-wco-operation-hits-hard-the-illegal-trafficking-linked-to-covid19.aspx>

I henhold til tal fra Toldstyrelsen, er der på baggrund af profilkriterierne blevet kontrollet 1.057.562 kg håndsprit. 1.038.537 kg blev vurderet til at være håndsprit, ud fra angivelsesoplysninger samt afrapportering.

På baggrund af profilkriterier vedrørende vådservietter/wipes er der foretaget kontrol af 185.343 kg, hvoraf 13.293 kg blev vurderet til at være desinficerende (værnemidler) ud fra angivelsesoplysninger samt afrapportering. 172.050 kg har vist sig ikke at være værnemidler/desinficerende wipes, men f.eks. til afrens af tastatur og skærme.

Produkter, der af Toldstyrelsen blev vurderet til måske ikke at opfylde CLP-mærkningsregler eller have andre fejl, blev oversendt til inspektionens sagsbehandling, disse indgår som en del af indberetningerne (se *Indberetninger* under Hovedindsats: Kontrol med forbrugerprodukter, herunder styrket importkontrol). I den forbindelse blev der bl.a. tilfældigt udtaget prøver til analyse (se nedenfor under *Analysekontrol*).

Analysekontrol

Som en del af den fysiske kontrol og grænsekontrollen har Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion i 2020 fået foretaget kemiske analyser af 62 hånd- og overfladedesinfektionsprodukter. Kemikalieinspektion har fået analyseret 43 gel produkter, 10 servietter, otte væsker og et aerosol produkt.

På baggrund af analyserne har Kemikalieinspektion tilbagekaldt tre produkter fra forhandlere grundet et lavere indhold af alkohol end deklareret på produktet.

Kemikalieinspektion har i forbindelse med analyser af produkter, der importeres, fundet to produkter, der indeholder det giftige stof methanol.

Kontrollen og analyserne er fortaget for at sikre, at der kun findes lovlige produkter på markedet, at det deklarerede indhold overholdes, og at der ikke findes produkter, som indeholder giftige stoffer. Kemikalieinspektionens kontrol og analyser har resulteret i destruktion af ca. 10 tons hånddesinfektionsprodukter, der bl.a. indeholdt methanol eller havde et underindhold af ethanol.

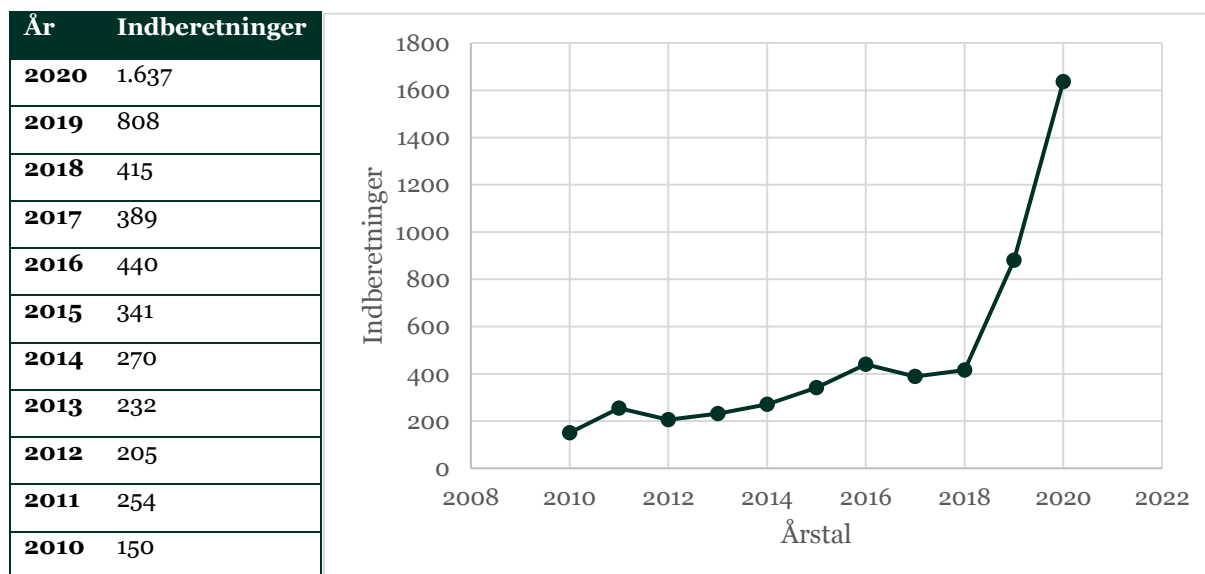
Hovedindsats: Kontrol med forbrugerprodukter, herunder styrket importkontrol

Indberetninger

Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion modtog i 2020 1.637 indberetninger om formodede overtrædelser af kemikalierereguleringen (kemikalieloven og de bekendtgørelser, der er udstedt med hjemmel i kemikalieloven, samt en række EU-forordninger). I 2020 afsluttede Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion 1.486 indberetninger, der startede i 2020 eller tidligere.

Siden 2010 har Kemikalieinspektionen modtaget et stigende antal indberetninger om mulige overtrædelser af kemikalielovgivningen. I 2020 har Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion modtaget næsten dobbelt så mange indberetninger som året inden. Det skyldes bl.a., at Toldstyrelsen har kunnet konstatere en øget import af fiskegrej med bly samt et øget fokus på biocider, særligt hånddesinfektion.

Nedenfor ses en tabel samt en graf over Miljøstyrelsens Kemikalieinspektions modtagne indberetninger fra 2010-2020. Her ses en kraftig stigning i antallet af indberetninger fra 2010 til 2020. Fra 2019 til 2020 er der sket en fordobling i antallet af indberetninger.

Kontrol af tungmetaller i smykker (CASP 2020 og REF 8)

Formålet med kampagnen er at kontrollere smykker for indhold af cadmium og bly samt for frigivelse af nikkel. Kampagnen er en del af CASP 2020-programmet, som er et fælles-europæisk samarbejde om EU-kontroller under DG Forbrugerbeskyttelse, og vil samtidig være en del af inspektionens bidrag til REF 8. Kemikalieinspektionen udtog 26 smykkeprodukter til analyse. Der har været særlig fokus på smykker til børn og unge (ikke legetøjsprodukter). Smykkerne blev udtaget fra e-handelsplatforme. Af de 26 analyserede smykkeprodukter var 18 lovlige og otte ulovlige. Af de otte ulovlige smykkeprodukter kom fem fra internationale webshops og tre fra danskejede webshops. Håndhævelse er i gangværende. Offentliggørelse skal koordineres i relation til kommunikation om REF 8 og CASP 2020, hvorfor en endelig dato ikke kan gives.

Batterikampagne (tungmetaller og recirkuleringsmærkning)

Kampagnen har til formål at føre tilsyn og kontrol med indholdet af tungmetaller, herunder kviksølv, cadmium og bly, i batterier. Dertil vil der også blive set på, om batterierne har det lovbestede recirkulationsmærke, og om produkterne er registreret i Dansk Producentansvars System. Kampagnen er en vigtig del af fokus på de såkaldte CMR-stoffer (kræftfremkaldende, mutagene eller reproduktionstoksiske) samt miljøskadelige stoffer. Kampagnen vil også styrke Miljøstyrelsens arbejde i forhold til den cirkulære økonomi og affald.

Kemikalieinspektionen udtog 103 batterier fra internethandelsplatforme, byggemarkeder og detailvarebutikker. 100 stk. er analyseret for tungmetalindhold og gennemgået for recirkulationsmærkning. Tre stk. af batterierne er kun gennemgået for recirkulationsmærkning.

Det foreløbige resultatet for tungmetalindhold er som følger:

- Overtrædelse af mærkning vedrørende indhold af bly: fem stk.
- Overtrædelse vedrørende indhold af cadmium: to stk.
- Overtrædelse vedrørende indhold af kviksølv: to stk.

Fire stk. batterier er sendt til genanalyse pga. usikkerheder i analyseresultater. Ovenstående opsummering kan derfor ændre sig, når analyseresultaterne er endelige.

Det foreløbige resultat for recirkulationsmærkning er som følger:

- Overtrædelser: 36 stk.

Distributører/ producenter registreret i Dansk Producentansvars System:

- 13 ud af 15 er registreret
- Afventer svar på om fem stk. webshops er registreret.

Kontrol af krom VI i lædervarer (REF 8)

Formålet med kampagnen er at kontrollere, om forbuddet mod Krom (VI) i læder/skindprodukter til forbrugere bliver overholdt, og samtidig en del af Kemikalieinspektionens bidrag til REF 8-kontrolprojekt.

50 læderprodukter udtaget fra webshops blev analyseret for indhold af Krom (VI).

Kontrollen omfattede armbånd, handsker, bæltter, sko, jakker, skindtøj, luffer, tasker, punge/tegnebøger, nøglepunge, penalhuse og mobilcovers/punge.

Krom (VI) i læderprodukter er valgt, bl.a. fordi erfaringen fra inspektionens kampagne i 2018/2019 var, at der er en del produkter på markedet, der ikke overholder restriktionen.

Af de 50 analyserede produkter var fire produkter ulovlige. Håndhævelse er gennemført.

Offentliggørelse skal koordineres i relation til kommunikation om REF 8, hvorfor en endelig dato ikke kan gives.

Kontrol af kølemidler, import, illegal handel og/eller installation

Kemikalieinspektionen har i 2020 gennemført en række kontroller på F-gas området. Det blev kontrolleret, om reglerne i F-gas forordningen (forordning EU 517/2014 af 16. april 2014) og F-gas bekendtgørelsen (BEK nr. 1326 af 19/11/2018) overholdes. Kontrollerne har fordelt sig på forskellige forhold, herunder:

- ulovlige engangsbeholdere der medførte beslaglæggelse (49 kontroller)
- overskridelse af tildelt EU-kvote (en kontrol)
- øvrige kontroller (11 kontroller)

Der blev således i alt gennemført 61 kontroller. Kemikalieinspektionen fandt en overtrædelse i forbindelse med oplysninger opgivet til EU-Kommissionen, der omhandlede overskridelse af tildelt kvote. Virksomheden fik en indskærpelse om at overholde gældende regler. De øvrige kontroller omfattede blandt andet manglende returordning, anvendelse af ulovligt kølemiddel, manglende autorisation og ulovlig internethandel. Ved kontrol af de ulovlige engangsbeholdere, blev der beslaglagt i alt 88 engangsbeholdere, alle beholdere blev taget i Tolden. En enkelt importør valgte at sende de importerede varer retur til sælgeren i udlandet. Beslaglæggelserne indgår som en del af indberetningerne (se *Indberetninger* under Hovedindsats: Kontrol med forbrugerprodukter, herunder styrket importkontrol).

Kontrol af azofarver i strikkegarn

Som et led i Miljøstyrelsens undersøgelse af kemiske stoffer i strikkegarn kontrollerede Kemikalieinspektionen i 2020 strikkegarnet for indhold af azofarvestoffer og nonylphenol/ -ethoxylater. 16 strikkegarnsprodukter blev udtaget i 13 webshops.

Der blev ikke fundet ulovlige produkter. Se mere under Hovedindsats: Undersøgelse af forbrugerprodukter

Kortlægning og kontrol af tandblegningsprodukter

Kortlægning og kontrol af tandblegningsprodukter er et forbrugerprojekt, der indeholder udvælgelse og kortlægning, kemiske analyser, og risikovurdering af tandblegningsprodukter beregnet til privat

brug. Det er en undersøgelse af tandblegningsprodukter til privat brug, som kan købes via nettet fra forhandlere inden for og uden for Danmark.

I projektet blev der udført en screening af markedet, herunder af de anvendte blegende aktivstoffer i tandblegningsprodukter, hvilket blev suppleret med eksisterende viden på området. Derefter blev der indkøbt udvalgte produkter, som blev analyseret for prioriterede kemiske stoffer og fysisk-kemiske parametre. Endelig blev det vurderet, om produkterne kan være sundhedsskadelige, og om de i øvrigt overholder den gældende lovgivning for denne type produkter.

Håndhævelsen af sagerne forventes at være færdig ved udgangen af marts 2021.

Den foreløbige håndhævelse har medført et salgsstop af otte produkter, og der er fundet overtrædelser i yderligere seks produkter af i alt 35 produkter, hvoraf der var 15 produkter fra danske forhandlere, syv fra forhandlere fra andre lande inden for EU og 13 fra forhandlere uden for EU. Se mere under Hovedindsats: Undersøgelse af forbrugerprodukter.

Hovedindsats: Undersøgelse af forbrugerprodukter

Miljøstyrelsen har i 2020 offentliggjort fire undersøgelser om kortlægning og risikovurdering af kemikalier i forbrugerprodukter. Undersøgelserne vedrører alternativer til bisphenol A baserede fremkaldere i termopapir, afgangning fra "gør det selv i hjemmet" byggevareprodukter (til indendørs anvendelse), kemikalier i slimlegetøj og afgangning af "volatile organic compounds", VOC, fra PUR skumprodukter. Hvor der er set overtrædelser af lovgivningen, er disse håndteret af Kemikalieinspektionen. Desuden anvendes resultaterne til at vurdere, om der er behov for regulering af nogle kemiske stoffer. Endvidere er der offentliggjort en kortlægning af hormonforstyrrende stoffer i produkter til gravide og børn.

Miljøstyrelsen har igangsat yderligere tre nye undersøgelser af kemikalier i forbrugerprodukter i 2020, som forventes publiceret i 2021. Det drejer sig om kortlægning og risikovurdering af strikkegarn, tandblegningsprodukter til privat brug og gør-det-selv imprægneringsprodukter til privat brug. Derudover har Miljøstyrelsen igangsat yderligere to projekter: et projekt til udvikling af metode til test af særligt allergifremkaldende (hydroperoxide) varianter af parfumestofferne linalool og limonene i kosmetik, og et projekt til opbygning af viden inden for genanvendelsen af plast til kosmetikemballage (se også hovedindsatsen "Cirkulær økonomi, plast, samt PVC-indsats").

De afsatte midler til undersøgelser af forbrugerprodukter i Kemiindsatsen finansierer kun delvist de planlagte projekter, som derfor suppleres med midler fra andre hovedindsatser (Allergistrategi, Cirkulær økonomi, plast, samt PVC-indsats) og med interne midler fra Miljøstyrelsen.

I de projekter, der er igangsat i 2020, har Miljøstyrelsen i udtagelsen af produkter til undersøgelse lagt vægt på, at der skal indhentes produkter fra nethandel både uden for og inden for EU samt fra danske forhandlere. Målet er at kunne redegøre for, om der er et klart billede eller kan ses en tendens til en forskel på sikkerheden ved produkterne afhængig af salgsstederne.

Undersøgelserne af forbrugerprodukterne vurderer som udgangspunkt, om der er produkter på markedet, som udgør en risiko for forbrugernes sundhed på grund af deres indhold af kemikalier, og som ikke er reguleret i dag. Vurderingen af risiko baseres altid på en konkret risikovurdering, som Miljøstyrelsen har kompetencer til at vurdere. Udvalgte projekter igangsat i 2020 har endvidere koblet kontroldelen på, således at de udtagne produkter også er blevet kontrolleret for indhold af allerede regulerede stoffer.

Hovedindsats: Kontrol og kompetenceudvikling af tilsynsførende mv.

Fødevarestyrelsens tilsynsførende undervises, så de opnår de nødvendige kompetencer til at kontrollere kemi i forbindelse med kontrolbesøgene i fødevarevirksomhederne. Dette sker fx i forbindelse med afholdelse af roadshows eller webinarer for Fødevarestyrelsens fødevareenheder. Der er holdt oplæg om fødevarekontaktmaterialer og naturlige toksiner.

Der er desuden afholdt kurser for de tilsynsførende om fødevarekontaktmaterialer.

Fødevarestyrelsen har gennemført kontrolkampagner om biocider og pesticider, hvor de tilsynsførende instrueres særligt forud for hver kampagne. I denne forbindelse er der udarbejdet kontrolguides for kontrol af forebyggende foranstaltninger til reduktion af dannelse af akrylamid og informationsfilm med præsentation af kontrolguides for at understøtte en ensartet kontrol og øge vidensniveauet om akrylamid.

I tre erfa-grupper inden for områderne fødevarekontaktmaterialer, kemiske forureninger og tilsætningsstoffer drøftes løbende kontrolrelevante emner med de tilsynsførende, og der er fx udarbejdet specifikke guides til de tilsynsførende til kontrollen af tilsætningsstoffer og til visse typer fødevarekontaktmaterialer (genbrug og bambus-melamin).

Hovedindsats: Ny kontrol af biocidrester i fødevarer

Aktiv deltagelse i EU-arbejdet sammen med Miljøstyrelsen om biocider og rester heraf i fødevarer er afgørende for at sikre sundhedsmæssig forsvarlig brug af biocider i Danmark.

Fødevarestyrelsen gennemførte i 2019 og 2020 en kontrolkampagne i hhv. 125 og 150 fødevarevirksomheder, hvor det blev kontrolleret, om virksomhederne anvendte godkendte desinfektionsmidler, og om anvisningerne blev fulgt. Resultaterne fra 2019 viste, at mærkningskravene i den nationale BEK 859/2019 ikke blev imødekommet, og at der var flere fejl og mangler på desinfektionsmidlernes mærkning. Kontrollerne viste, at fødevarevirksomhedernes viden om anvendelsen af desinfektionsmidler og betydningen af at anvende godkendte midler og følge brugsanvisningen generelt var begrænset. I denne sammenhæng blev fødevarevirksomheden vejledt. Derudover blev der fulgt op med 18 producenter af desinfektionsmidler omkring den manglende mærkning.

Der var planlagt kontrol af biocidholdige produkter i mælkeleverende besætninger i 2020, men pga. COVID-19 blev disse kontroller udskudt til 2021. Det er fortsat uvist, om kampagnen vil forløbe som planlagt i 2021. I forbindelse med kontrollerne i de mælkeleverende besætninger er der planlagt udtagning af mælkeprøver for at kontrollere, om der forekommer rester af biocider i mælken.

EU-strategi

Hovedindsats: Ftalater i fokus

I 2020 blev ftalaten diisohexyl phthalate tilføjet kandidatlisten, og 4 ftalater på godkendelsesordningen må ikke længere anvendes uden en godkendt ansøgning. Det drejer sig om

ftalaterne diisopentyl phthalate, bis(2-methoxyethyl) phthalate, dipentyl phthalate og n-pentylisopentylphthalate. Der er pt. ikke indsendt nogle ansøgninger om fortsat anvendelse.

Hovedindsats: Strategi for, hvilke stoffer der skal sættes ind over for

Miljøstyrelsen

Miljøstyrelsen vil med udgangspunkt i notat fra januar 2021 om årlig screening af forskningsindsatsen – status for 2020, jf. bilag 1 med bilag 2 og 3 fra CeHoS og Videncenter for Allergi prioritere arbejdet med en række konkrete stoffer/områder i 2021 med mulighed for at fortsætte arbejdet over en længere periode. Notatet med bilag er vedlagt denne statusredegørelse.

Overordnet resultat af screeningen

Det overordnede resultat af tilbagemeldingerne fra videncentrene har sammenholdt med øvrigt input helt overordnet betydet følgende prioriterede indsats i styrelserne, jf. nedenfor:

På hormonområdet vil Miljøstyrelsen i 2021 bl.a. fortsætte det påbegyndte arbejde med at vurdere behov og muligheder for yderligere regulering. Herunder at vurdere grundlaget samt udarbejdelse af forslag til REACH Kandidatlisten over særligt problematiske stoffer. Dette forventes særligt at gælde følgende udvalgte stoffer: UV-filteret 4-MBC og konserveringsmidlet Isobutylparaben.

På allergiområdet vil Miljøstyrelsen i 2021 fortsat arbejde for at styrke indsatsen over for allergifremkaldende kemikalier for at øge beskyttelsesniveauet og reducere antallet af personer, som udvikler hudallergi. Anbefalinger fra Videncenter for Allergi bidrager til flere initiativer, herunder til udvælgelse af mulige stoffer til nye klassificeringsforslag, prioritering af kortlægning og risikovurderinger af allergifremkaldende stoffer i forbrugerprodukter, og med faglige input til interessentsamarbejdet i Allergiforum.

Baggrund

Center for Hormonforstyrrende Stoffer (CeHoS) og Videncenter for Allergi har udarbejdet de ovennævnte notater, som redegør for deres forskningsindsatser under Kemiindsatsen. 2020 er tredje år af den fireårige indsats for CeHoS og Videncenter for Allergi.

På hormonområdet udspringer arbejdet med konkrete stoffer bl.a. af, at CeHoS den 31. oktober 2018 offentliggjorde en rapport med det faglige baggrundsmateriale til at kunne udarbejde en liste over hormonforstyrrende stoffer. Listen har bidraget med fagligt materiale til en ny hjemmeside *edlists.org*, som MST i samarbejde med fire andre EU-lande kunne lancere i juni 2020, og som giver et vigtigt overblik over hormonforstyrrende stoffer. Arbejdet med at kigge nærmere på stofferne på listen i rapporten, og nu også på hjemmesiden, startede primo 2019, og herfra vil Miljøstyrelsens arbejde i 2021 også tage udgangspunkt. Dette med henblik på at vurdere behovet for (yderligere) regulering af stofferne samt at udarbejde konkrete forslag til EU-regulering for stoffer, hvor det vurderes nødvendigt. Arbejdede har resulteret i, at Butylparaben i juni 2020 kunne optages på kandidatlisten af SVHC-stoffer (Substances of Very High Concern) under REACH, på baggrund af et forslag indsendt af Danmark i februar 2020.

På allergiområdet arbejder Miljøstyrelsen fremadrettet med valget af stoffer til udarbejdelse af nye klassificeringsforslag, bidrager til metodisk vurdering af kemikaliers allergifremkaldende potentiale ved at udvikle en ny QSAR-model for forudsigelser af dette og ved at deltage i OECDs udviklingsarbejde med guidelines til vurdering og test af allergifremkaldende stoffer, gennemfører kortlægning og risikovurdering af prioriterede stoffer i forbrugerprodukter, samt afholder møder for områdets interessenter i Allergiforum. Videncenter for Allergi monitorerer forekomsten af allergi over

for kemiske stoffer, samt indsamler og formidler viden, som kan danne grundlag for forebyggelse af allergi, herunder regulering. Videncenteret er således Miljøstyrelsens primære kilde til viden om forekomsten af hudallergi i befolkningen.

Prioritering af fremtidig indsats

Miljøstyrelsen vil med udgangspunkt i ovenstående prioritere arbejdet med en række konkrete stoffer/områder i 2021 med mulighed for at fortsætte arbejdet over en længere periode. Arbejdet vil omfatte fokusering i EU-diskussioner og -regulering, målrettet kontrol og information til erhverv og forbrugere. Med tilvejebringelse af ny viden om stoffernes risiko og udvikling af nye vurderingsmetoder vil prioriteringen af stoffer løbende blive tilpasset.

Ud over resultater og viden som genereres i forskningsindsatserne under Kemiindsatsen, modtager styrelserne løbende input til, hvilke konkrete kemiske stoffer, der er behov for at vurdere og håndtere. Inputtet består fx af EU's vurderinger og viden fra EU's varslingsystemer, samt den rådgivning, som forskningsinstitutioner yder i forbindelse med regeltilblivelse og rekvirerede risikovurderinger. Resultater fra den løbende kontrol indgår også i prioriteringen.

Fødevarestyrelsen

På baggrund af screeningen fra DTU, jf. bilag 5, Fødevarestyrelsens kontrolresultater, virksomheders egenkontrol, andre medlemsstaters indberetninger i EU's varslingsystem RASFF og vurderinger fra EFSA finder Fødevarestyrelsen det, jf. bilag 4, fortsat relevant at prioritere arbejdet med fluorerede stoffer i fødevarer og fødevaremballage, samt at skærpe reguleringen af bly og cadmium i keramik til kontakt med fødevarer.

DTU peger fortsat på behovet for studier som grundlag for risikovurdering af N-nitrosaminer fra forarbejdet kød, undersøgelse af sammenhængen mellem kemiske stoffer og bakteriesamfund i tarmen, helhedsvurderinger, beregning af sygdomsbyrde og vurdering af indtaget af kemiske stoffer ved en bæredygtig kost.

Fødevarestyrelsen finder det ligeledes relevant, at der på baggrund af skærpede vurderinger fra EFSA fastsættes reviderede grænseværdier og nye grænseværdier for tidligere ikke-regulerede produkter/stoffer på en række områder fx

- Dioxin, dioxinlignende PCB og ikke-dioxinlignende PCB, fluorerede stoffer og mineralolier som forurening i fødevarer.
- Metallerne bly, cadmium og nikkel - både i fødevarer og som afsmitning fra fødevarekontaktmaterialer.
- Procesforureningerne 3-MCPDestre, glycidylfedtsyrestre, akrylamid og furan.
- Mykotoksinerne ochratoksin A, deoxynivalenol (DON), T-2 og HT-2, aflatoksiner og melldrøjealkaloïder
- De naturlige toksiner hydrogencyanid, tropanalkaloïder, morfin og tetrahydrocannabinol (THC).

Desuden er der behov for indsamling af data for kemiske forureninger i fødevarer, for at kunne fastsætte maksimalgrænseværdier. Det gælder fx for:

- Alternariatoksiner
- Glycoalkaloïder
- Fluorerede stoffer (udover PFOS og PFOA) som miljøforurening

- Indholdsstoffer i tang (naturlige toksiner og miljøforureninger)

Hovedindsats: Indspil til non-toxic environment og opfølgning på REACH Review

EU-Kommissionen offentliggjorde den 14. oktober 2020 en Kemikaliestrategi for bæredygtighed, som er det første skridt mod nulforureningsambitionen for et giftfrit miljø annonceret under Den Grønne Pagt (European Green Deal). Inden offentliggørelsen af strategien har Danmark samarbejdet med ligesindede lande (REACH Up-samarbejdet) om at presse på for en grøn, ambitiøs og langsigtet strategi. Der er blevet lagt pres på EU-Kommissionen ved at sende et fælles brev til relevante EU-Kommissærer i juni 2018, der efterfølgende blev fulgt af en artikel på vegne af de ligesindede lande, som blev udgivet af Chemical Watch og taget op af flere større europæiske nyhedsmedier bl.a. POLITICO, Le Monde og Züddeutsche Zeitung. Danmark har derudover spillet ind med nationale input via REACH- og CLP-rapporteringen til EU den 1. juni 2020 samt ved fristen for bemærkninger til EU-Kommissionens roadmap til kemikaliestrategien den 18. juni 2020.

Kemikaliestrategien for bæredygtighed indeholder de elementer, som Danmark sammen med ligesindede lande har presset på for skal indgå, og mange danske prioriteter på kemikalieområdet, herunder håndtering af hormonforstyrrende stoffer, kombinationseffekter, gruppetilgang ved risikovurdering af kemikalier samt beskyttelse af sårbare grupper, er også med i strategien.

Efter offentliggørelsen af Kemikaliestrategien for bæredygtighed har Danmark i Rådets uformelle arbejdsgruppe for miljø (Working Party on the Environment) arbejdet for at fastholde ambitionsniveauet i strategien samt udtrykt ønske om rådskonklusioner for at sende et stærkt politisk signal om opbakning til strategien.